

SAMEN STERK in BRABANT

Programma
2021-2023

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

OPENBAAR MINISTERIE

Provincie Noord-Brabant

4,1 procenten in Noord-Brabant

PARTNERS AAN HET WOORD

Jan Baan, directeur van Brabants Landschap

“De handhavingsproblematiek is alleen maar erger geworden. Het is dus maar goed dat we vijf jaar geleden al begonnen zijn”

“Ik vind het erg belangrijk dat op het symposium Ontmoeting in het Groen al die groene toezicht-houders en de bestuurders elkaar ontmoeten. Normaal gezien staan ze er in het veld alleen voor. Op zo'n netwerkdag is er kruisbestuiving: wat gebeurt er nou, welke problemen kom je tegen, hoe vind jij dat de organisaties moeten samenwerken? Dat vind ik heel belangrijk.”

“In de tweede plaats hebben we voor de opsporing van motorcrossers nu een gespecialiseerd team dat uitgedokterd heeft hoe we die het beste aanpakken. Ook dát heeft Ontmoeting in het Groen opgeleverd. Ten derde: als wij als natuurorganisaties met drugsdumping te maken hebben, dan is het niet zo dat een gemeente zegt, ‘Ruim op en snel een beetje’. We voelen samen de verantwoordelijkheid om het afval op te ruimen en de daders op te sporen. Je staat er letterlijk en figuurlijk niet meer alleen voor.”

GROENER, SCHONER EN VEILIGER de toekomst in

Voorwoord van Franko van Lankvelt

Met trots presenteer ik u het meerjaren-programma van Samen Sterk in Brabant (SSiB) voor de komende drie jaar. Waar we de afgelopen jaren nog vanuit verschillende eenheden spraken, zijn we inmiddels toe aan een volgende stap. We spreken niet meer van een SSiB 2.0 of 3.0, maar over één SSiB. De komende tijd ligt de focus vooral op doorontwikkelen en daarmee robuuster maken van onze organisatie.

Met Samen Sterk in Brabant hebben we de afgelopen jaren al heel goed laten zien waar we voor staan: een schoner en veiliger buitengebied waarin de biodiversiteit is gewaarborgd. Uitgangspunt daarbij is een nauwe samenwerking met alle handhavingpartners, maar ook zeker met bewoners en bezoekers. Samen maken we ons sterk voor behoud van de kwaliteit van ons buitengebied: schoon, veilig en groen.

Veel partners werken al mee aan deze gemeenschappelijke doelstelling: samen zijn we onderdeel van een groot SSiB. Denk aan de provincie Noord-Brabant, alle publieke en private terreinbeheerders in onze regio, 61 gemeenten, waterschappen, waterbedrijven, de omgevingsdiensten (die op zichzelf al samenwerkingsverbanden zijn), politieregio's, enzovoorts. Ieder heeft vanuit zijn eigen expertise dezelfde missie voor ogen. En omdat stropers, wildcrossers en dumpers zich nu eenmaal niet laten tegenhouden door grenzen, weten we ook onze collega's in Limburg, en zelfs Zeeland te vinden.

Met al deze partners ontwikkelden we in een hechte samenwerking de nieuwe regioplannen voor elk van de zes Brabantse regio's. Elk (natuur)gebied heeft immers zijn eigen kenmerken en dus ook eigen problematiek. En het ene seizoen is bovendien het andere niet. Rond de jaarwisseling knalt er illegaal vuurwerk, in de lente zijn er verstoringen van beschermde broedplaatsen en in het donkere najaar zijn er juist meer stropers actief. Met deze specifieke regioplannen versterken we de samenwerking en kunnen we actief en gericht aan de slag. In opdracht van de Provincie Noord-Brabant is een impactanalyse uitgevoerd waarvan het onderzoeksrapport in de zomer 2020 beschikbaar is gekomen. Hierin is vermeld welke resultaten de afgelopen jaren zijn geboekt dankzij de beschikbare middelen.

Tot slot komt de samenwerking ook mooi tot uiting in ons jaarlijkse netwerksymposium 'Ontmoeting in het groen', waarmee we alweer ons eerste lustrum hebben gevierd. Het symposium was weliswaar niet mogelijk dit jaar vanwege de coronamaatregelen, maar we gaan er zeker mee door de komende jaren.

Kortom: SSiB staat letterlijk én figuurlijk voor Samen Sterk in Brabant!

Voorzitter
stuurgroep SSiB

SAMEN STERK in Brabant

Het groene samenwerkingsverband Samen Sterk in Brabant (SSiB) is sinds de oprichting in 2008 steeds steviger verankerd in de provincie. Als handhavers in het buitengebied zetten wij extra stappen, zoeken we altijd de samenwerking op en leren we elke dag bij. Samen met onze partners werken we aan een gezamenlijke missie: een schoon, veilig en groen Noord-Brabant, waar bewoners genieten van de natuur en de natuur op haar beurt ruimte krijgt om te bloeien. Een complexe taak in een wereld die volop en soms keihard in ontwikkeling is.

SSiB beweegt mee, anticipeert en ondersteunt. Het Brabants buitengebied omvat 4.000 vierkante kilometer voor zo'n 2,5 miljoen Brabanders en ontvangt bezoekers vanuit heel Nederland. Ons werk concentreert zich op drie probleempunten:

- **Afvaldumping:** dumpen, lozen, verbranden en vernielen van huis- en bedrijfsafval, asbest en drugsresten.
- **Stroperij:** stropen van wild, vogels en vissen, vernielen of plukken van (beschermde) planten, aantasten van natuur en dierenwelzijn.
- **Wildcross:** crossen met motoren en quads in bos en natuurgebieden, waaronder Natura 2000-gebieden.

Complexere problemen, beter samenwerken

De afgelopen jaren zagen we de problemen rondom deze speerpunten complexer worden. Meer verschillende soorten afvaldumping – onder andere gelieerd aan georganiseerde misdaad – en meer agressie tegenover handhaving. Door onze professionalisering voort te zetten, kunnen we adequaat handelen en data verzamelen die ons en onze partners verder helpen. Naast de drie speerpunten, helpen onze natuurinspecteurs nadrukkelijk bij de handhaving van toegangsbepalingen. Die zijn ingesteld om beschermd (broed)gebied te behoeden voor recreanten, illegale bewoning, hennepcultuur, vuurstoken, loslopende honden of hangjongeren.

Extra subsidie vanuit de provincie

Met de toezegging van 2,7 miljoen extra subsidie vanuit de provincie kreeg SSiB in 2019 een enorme steun in de rug. De provincie zag dat wij, ondanks het geringe budget, vooruitgang wisten te boeken op onze speerpunten. De subsidie gebruikte SSiB om de organisatie robuuster te maken: voor versterking van toezicht en handhaving – wij groeiden van zes naar dertien boa's in het veld – en voor doorontwikkeling van onze professionaliseringsslag. Onze organisatie groeide en is nu veel zichtbaarder voor de gebruikers van het buitengebied.

Professionaliseren: SSiB de toekomst in

SSiB werkte er de afgelopen jaren hard aan om haar positie te verstevigen. We zorgden voor coördinatoren, accountmanagement en communicatie. Zo kreeg SSiB een eigen website. We investeerden in trainingen, her- en bijscholing van natuurinspecteurs en implementeerden een boaregistratiesysteem (BRS). Een hulpmiddel voor betere analyse en inzicht in probleemgebieden die helpt om de ontwikkeling van de speerpunten goed in de gaten te houden. Daarnaast kregen we ruimte om innovatieve oplossingen aan te spreken. We investeerden daarmee in bodycams, drones en een opleiding internetrecherche.

PARTNERS AAN HET WOORD

**Hennie van der Wal, regisseur
omgevingsdienst bij gemeente Laarbeek**

**“De verwevenheid tussen
onze organisaties wordt
langzamerhand steeds sterker”**

“Veel mensen denken dat toezicht in het groen vanzelfsprekend is. Maar daar moet hard aan getrokken worden. Als kleinere gemeente met 22.000 inwoners is het lastig om op eigen houtje milieuhandhaving en -toezicht op ons te nemen. Maar het is wel wettelijk verplicht om dit op orde te hebben. Een samenwerking met SSiB is voor ons dan ook van grote meerwaarde.”

“Als onze domein I-ba's structurele problemen zien, schakelen ze SSiB in om samen een plan van aanpak of een actie op touw te zetten. Met omliggende gemeentes zetten we een heel gebied af voor een grote controle. Zo zie je ook hoe belangrijk een integrale aanpak is. Als iedere gemeente dit zelf zou moeten invullen, ben je veel meer tijd, energie en geld kwijt en je krijgt allemaal losse eilandjes in het gebied. Dan moet je zelf de samenwerking aangaan met de waterschappen of Staatsbosbeheer, zelf uitzoeken hoe problemen zich van de ene regio naar de andere verplaatsen. En, heel eerlijk, ik weet echt niks over vogels of dassen. Als een burger of vereniging vragen stelt, heb ik de deskundigheid van een specialist nodig.”

“Voor de jaarlijkse bijdrage krijgen we niet alleen kennis, kunde en mankracht, maar ook een centraal aanspreekpunt voor het hele Brabantse groennetwerk. Als lid van de kerngroep breng ik het gemeentelijke geluid in tijdens het overleg iedere twee maanden. De professionaliseringsslag bij SSiB juich ik toe. Zeker in de documentatie en verslaglegging. Er zijn nieuwsbrieven, regioplannen en jaarverslagen die heel bruikbaar zijn voor de gemeente. We kunnen bijvoorbeeld onderdelen opnemen in onze eigen verslaglegging of verantwoording in beleidstukken en handhavingdocumenten. Zo worden de losse eindjes van onze organisaties aan elkaar geknoopt.”

PARTNERS AAN HET WOORD

Peije de Meij, plaatsvervangend eenheidschef politie West Brabant en Zeeland

“Als mensen weten dat ze betrappt kunnen worden, denken ze twee keer na”

“Brabant zit vol verscheidenheid. Elke stad is anders en er is enorm veel buitengebied met verschillende soorten terreinen. De inzet in dit gebied was vroeger een lappendeken met individuele boa's. Bovendien had iedere gemeente zijn eigen werkwijze bij de aanpak van de problemen. Met de komst van SSiB en de toezegging van gemeente, provincie en lokale natuurpartners, is er meer samenhang. Ook voor de politie.”

“De dunbevolkte buitengebieden, die moeilijk te monitoren zijn, zijn een perfecte verstopplaats waar criminele activiteiten zich terugtrekken. Op het gebied van ondermijning, drugshandel en zware criminaliteit geven de natuurinspecteurs van SSiB ons belangrijke aanwijzingen. De natuurinspecteurs zien samen met de boswachters veel sneller afwijkingen. De politie komt moeilijk aan dit buitengebied toe en door de oproepen van de groene boa's kunnen wij erbij zijn als het echt nodig is. Daarnaast zijn

de fysieke gezamenlijke acties heel belangrijk. De mensen in het veld kennen het gebied zo goed dat ze bovendien weten van waaruit de activiteiten gemonitord zouden kunnen worden en met welke vluchtroutes we rekening moeten houden. Daarmee verzamelen ze ook belangrijk bewijsmateriaal en doen ze sporenonderzoek.”

“De zichtbaarheid van de groene natuurinspecteurs heeft een belangrijke preventieve werking. Als mensen weten dat ze betrappt kunnen worden, denken ze twee keer na. En andersom werkt het ook zo: als je als recreant de uniformen en dienstwagens ziet, geeft je dat een veiliger gevoel. Dat gaat verder dan handhaving, we hebben het dan over leefbaarheid. SSiB is een meldpunt én vraagbaak voor het publiek. Een duidelijk signaal dat het Brabants groen geen wetteloos gebied is.”

HOE WERKT SSiB?

• Handhaving

SSiB vervult de rol van centraal meldpunt, met een handhavingsteam dat 24/7 beschikbaar is. We zorgen voor opvolging of doorzetting van meldingen van partners, de milieuklachten-centrale, het rechtstreekse meldnummer en de BuitenBeter-app. De natuurinspecteurs zijn bevoegd om waarschuwingen of boetes uit te schrijven.

• Toezicht

Samen met partners surveilleren we in het buitengebied. Door zichtbaar te zijn in het veld, krijgen we meer signalen binnen. Ook werken we samen met de politie aan controles op bekende hotspots. Dankzij onze opsporingservaring en bevoegdheden kunnen we extra stappen zetten.

• Spil in netwerk

SSiB bouwt aan formele en informele regionetwerken om samenwerking te versterken. We delen onder andere bevindingen uit het veld en analyses uit ons registratiesysteem. Ieder jaar organiseren we een netwerkbijeenkomst voor gemeente, politie en natuurorganisaties om elkaar te ontmoeten en kennis uit te wisselen.

Actualiteiten vragen steeds vaker om flexibele inzetbaarheid

Naar verwachting gaan actualiteiten ons werk steeds meer beïnvloeden. Bij onvoorziene omstandigheden bieden de natuurinspecteurs van SSiB extra steun als partners die nodig hebben. Het jaar 2020 was bijzonder druk.

Wolf

Voor het eerst in decennia is de wolf in Brabant signaleerd. Na de dood van een aantal schapen in Haarsteeg was het dorp in rep en roer. De bewoners waren klaar om zelf op de wolf te jagen, wat natuurlijk niet mag. Bovendien zou de klopjacht beschermd natuurgebied vernielen. De natuurinspecteurs hielden twee weken iedere nacht de wacht en stonden de wolfkijkers en media te woord om fabels te ontkrachten. Onze aanwezigheid en zichtbaarheid stemden de omwonenden gerust. Na rondgesnuffeld te hebben trok de wolf vanzelf weer verder, levend en wel.

Peelbrand

Door hoge temperaturen en extreme droogte brak op de Deurnese Peel een enorme bosbrand uit. Maar liefst vijf dagen lang woedde in Brabant de grootste natuurbrand die Nederland ooit zag. De natuurinspecteurs van SSiB werden ingeschakeld om de brandweer te ondersteunen. We hielpen voornamelijk het brandtoerisme op afstand houden en zorgden ervoor dat hulpdiensten snel, soepel en veilig ter plaatse konden komen. Ondanks de gebundelde inzet is 800 hectare natuurgebied door de brand vernietigd.

Corona

De coronacrisis bracht grote drukte in de Brabantse natuurgebieden met zich mee – en dus ook grote drukte voor de natuurinspecteurs. Niet alleen werden er meer toegangsbepalingen overtreden, maar onze natuurinspecteurs moesten ook handhaven op groepsgrootte en de anderhalve meter afstand bewaken. Op gezette tijden surveilleerden wij samen met de blauwe boa's of met boswachters in de hotspots. Ook zijn er met politie een aantal grote handhavingsacties uitgevoerd om feesten in het bos op te breken.

WAT BIEDT SSiB?

- Toezicht en handhaving in brede zin: van voorkomen tot stevig sanctioneren.
- Een actief operationeel netwerk in het veld: wij zijn aanwezig en zichtbaar.
- Dankzij ons meldnummer en piketdienst zijn wij 24/7 bereikbaar en beschikbaar.
- Expertise op het gebied van afval, stroperij en illegaal crossen.
- Als informatieknoppunt brengen we kennis, kunde en relaties bijeen.
- De natuurinspecteurs bieden professionele ondersteuning aan handhavingspartners.
- We onderzoeken nieuwe, effectievere vormen van toezicht en handhaving.
- Een breed samenwerkingsverband met meer dan 76 organisaties: van provincie en gemeenten tot politie, waterschappen, waterbedrijven en terreinbeherende organisaties, bewoners en bezoekers.
- We initiëren en organiseren gecoördineerde integrale acties, inclusief afstemming en samenwerking.
- Toezicht op (drugs)dumping.
- Directe aanpak van ongewenste activiteiten, proactieve inzet van handhavingspartners/ bevoegd gezag en goede terugkoppeling aan de melder.
- Jacht- en schadebestrijding.
- Regiobrede en Brabantbrede aanpak van problemen in het buitengebied: naast de provinciale speerpunten is er oog voor lokale problematiek vervat in zes regioplannen.
- Deelnemers geven accenten aan die aansluiten op de speerpunten, waarop SSiB gericht acteert.
- Centraal beheerde (beleids)informatie voor deelnemers en burgers met informatie over meldingen (BRS), acties, resultaten en kaartmateriaal of infographics. Hierdoor wordt een beter inzicht verkregen in aard, ernst, ontwikkeling en locatie/spreiding van problemen. Op basis daarvan worden op aangewezen locaties concrete acties uitgezet.
- Elke twee maanden de SSiB-nieuwsflits en elk jaar deelname aan het netwerksymposium.
- Een schoner, veiliger en groener buitengebied in Noord-Brabant!

Regioplannen

De SSiB ging per regio met alle partners aan tafel om regioplannen op te stellen. Heel specifiek keken we naar de behoefte per gebied. Ligt er een broedgebied waar fotografen op afkomen? Wanneer en waar zijn motorcrossers actief? Wie beheert welke trekpleister? Op deze manier brachten we concrete, meetbare prestatiedoelen in kaart. De komende tijd optimaliseren we deze plannen en werken we de doelen verder uit. Uiteindelijk is dat de basis om gebiedsgericht te werken: De Biesbosch, vol wateren, vraagt om een andere inzet dan de heiderrijke Maashorst, maar samen staan we sterk.

Over de grens

Een andere belangrijk gegeven bij regioplannen zijn de grensgebieden. Een drugsdumping of groep wildcrossers heeft geen boodschap aan stoptekens. Zo zien wij in grensgebieden dat allerlei problematiek lastig aan te pakken is, omdat boosdoeners buiten het bevoegdheidsgebied van de handhavers weten te komen. Ook hiervoor is samenwerking uitermate belangrijk. SSiB voert gerichte acties uit met Zeeuwse, Limburgse en ook Vlaamse handhavers en politie.

PARTNERS AAN HET WOORD

**Lars Koreman, provinciaal ambassadeur
Natuurmonumenten**

**“Het duurde even, maar
alle neuzen staan nu dezelfde
kant op”**

Ik heb de eerste aanzet naar de oprichting voor SSiB meegemaakt, zo’n twaalf jaar geleden. Hoewel er absoluut een wens bestond om meer en beter met alle groenpartners samen te werken, duurde het wel even om dat voor elkaar te krijgen. Dat is niet vreemd. Beheerders en handhavers zijn vaak solisten, met in elke organisatie een eigen subcultuur. Om dat samen te brengen, moet je een strakkere structuur inrichten. Dat is wennen voor iedereen.”

“Een gedenkwaardig moment was de ludieke actie die we in 2018 samen met Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, BPG en de Brabantse Milieu Federatie voerden. We dumpen afval dat we in onze natuurgebieden vonden op de parkeerplaats van het provinciehuis in Den Bosch. Daarmee werd de omvang van het probleem heel beleefbaar voor de statenleden. Mede dankzij deze actie kreeg SSiB een financiële impuls om uit te breiden. Samen maak je een sterkere vuist. En fijn voor ons, want wat mij betreft houden onze eigen boa’s zich vooral met handhaving

van onze openstellingsregels bezig. Gewapende handhaving heeft zeker zijn plek in het buitengebied, maar als natuurorganisatie vind ik het minder passend om die zelf uit te breiden.”

“De kracht van SSiB – het rijke netwerk en de vele partners – maakt het ook kwetsbaar. Iedere partner heeft wensen, dat maakt het lastig om prioriteiten vast te houden. Een valkuil. Maar het feit dat we ons hier bewust van zijn, en erover praten in alle organisatielagen, is een grote stap voorwaarts. Ik heb vertrouwen in de doorontwikkeling. Met een verfijning in de afstemming gaan we de samenwerking nog verder verbeteren.”

SAMEN STERK TEGEN

Afval

HET PROBLEEM

Dumpen, lozen, verbranden en vernielen van huis- en bedrijfsafval, asbest en drugsresten.

Hoe gaat het nu?

Het afvalprobleem in het Brabantse buitengebied is groot. Het soort afval dat gedumpt wordt, wordt steeds diverser – tot op het absurde af. Onze natuurinspecteurs en beheerders van partners vinden onder andere complete huisraden, bedrijfsafval, puin van verbouwingen, spoorbielzen, chemisch (drugs)afval, luiers, witgoed, autobanden, beton, zelfs een aquarium inclusief vissen en een achtergelaten camper. Bij elke dumping zoeken we naar aanwijzingen over de dader.

Wat kan beter?

Hoewel onze inzet winst oplevert, worden de problemen steeds erger. Het is vaak niet te achterhalen wie de dumper van het afval is. Opvallend is dat we de oorzaak van stijgingen van bepaalde soorten afvaldumping kunnen herleiden, bijvoorbeeld naar een wijziging in het beleid van de gemeente. Als bewoners ineens moeten betalen om hun containers aan de weg te zetten, zien wij een stijging in huishoudelijk afval in het buitengebied. Tijdens de coronadrukke bij de milieustraat moesten mensen uren in de rij staan. Dat zien wij terug in gedumpte huisraad. Hetzelfde geldt voor verscherpte verzekeringspolissen voor asbest of strengere normen voor de afvoer van verontreinigde bouwgrond. Hierdoor wordt duidelijk hoe belangrijk preventie is: toegankelijkheid en eenvoud om afval aan te bieden voorkomt een deel van het dumpen.

Wat doet SSiB?

- Reageren op meldingen van de centrale meldkamer of partners
- In kaart brengen van trends en hotspots
- Surveilleren en handhaven bij hotspots
- Extra toezicht verlenen in periodes van groenverbranding
- Registreren en signaleren op locatie
- Verzamelen van bewijsmateriaal en sporenonderzoek
- Indien nodig zetten we meldingen door naar de juiste partner
- Logistieke ondersteuning van brandweer en politie
- Afzetten gebied bij chemisch afval
- Samenwerken met samenwerking met waterbedrijven en waterschappen.

Toegangsbepalingen

Bij het surveilleren handhaven de natuurinspecteurs ook op de toegangsbepalingen. Daarbij letten zij op fietsers, vaarders, zwemmers of recreanten in (tijdelijk) afgesloten gebieden en op loslopende honden. Uitgangspunt hierbij is het gesprek aangaan: we geven uitleg over kwetsbare gebieden en de schade die verstoring veroorzaakt. Ook illegale bewoning, met alle rotzooi van dien, helpen we signaleren.

SSiB-team ontmaskert afvalzwendelaar

MELDING: Vier deuren gedumpt in buitengebied

Via de milieuklachtencentrale wordt een melding gemaakt van vier gedumpte deuren in het Tilburgs buitengebied. De natuurinspecteur van SSiB controleert de melding en vertrekt naar de plek van de dumping om een onderzoek in te stellen. Er zijn geen getuigen en er is geen beeldmateriaal. Maar naast de deuren vindt hij verpakkingsmateriaal met een ordernummer erop. Op basis hiervan gaat hij op nader onderzoek uit.

ACTIES

1 Via de internetrecherche van SSiB ontdekt de Natuurinspecteur dat het ordernummer van een grote, bekende bouwmarkt in de buurt van Tilburg komt. Hij bezoekt de vestiging, waar de manager volledig meewerkt met het onderzoek. Het verpakkingsmateriaal komt van nieuwe deuren, die pas geleden besteld zijn.

2 Uit het ordersysteem van de bouwmarkt blijkt dat de deuren onlangs zijn afgeleverd bij een klant. Maar ook blijkt dat de klant aangaf gebruik te willen maken van extra service: de afvoer van de oude deuren. Dat regelt de vaste aannemer van de bouwmarkt: een zzp'er die de deuren op locatie installeert. De bouwmarkt zegt prompt de samenwerking met deze zzp'er op.

3 SSiB brengt een bezoek aan de aannemer, die op zijn beurt met stomheid geslagen is. Vanwege de grote drukte in de sector heeft ook hij gebruik gemaakt van een derde. Als de internetrecherche de naam van de desbetreffende tussenpersoon natrekt, ontdekken ze allerlei oproepen op social media. Tegen betaling brengt deze persoon grofvuil en bouwafval van particulieren naar de bouwstraat. Zo hoeven deze mensen zelf niet in de rij te staan. De natuurinspecteurs gaan opnieuw op onderzoek uit, en beloven een goed woordje bij de bouwmarkt te doen voor de zzp'er.

4 We bellen met de verdachte, die toestemt met een huisbezoek. Aldaar opent verbaasde vrouw de deur: de ex-vriendin van de vermoedelijke zwendelaar. Zij helpt ons aan het nieuwe adres van deze man. De natuurinspecteurs besluiten om eens poolshoogte te nemen voor ze opnieuw bellen. Bij het aangewezen pand wordt het duidelijk dat er meer dingen aan de hand zijn; de natuurinspecteurs hebben een sterk vermoeden van drugscriminaliteit. Als de politie wordt ingeschakeld delen ze dit vermoeden, en het dossier wordt overgedragen voor verder onderzoek. Een bijzondere 'bijvangst' van SSiB die zeker nog een staartje krijgt.

DAAROM SSiB

SSiB heeft de expertise en gebiedskennis om dieper op onderzoek uit te gaan. Hiermee vormen we een schakel tussen de plaatselijke groenbeheerder en politie. Door alle dumpingen na te trekken en te registreren, kunnen we verbanden leggen en die overbrengen naar beleidsmakers in de omgeving. Door meldingen op te volgen en uitkomsten terug te koppelen aan melders en contactpersonen, versterken wij ons informele netwerk. Het resultaat is nog meer oren en ogen in het veld. Naast onze preventieactiviteiten mogen wij de bestuurlijke strafbeschikking milieu (BSBm) toepassen, met een veel hogere boete dan een normaal proces verbaal en een veel snellere afhandeling. Boter bij de vis.

SAMEN STERK TEGEN

Stroperij

HET PROBLEEM

Stropen van wild, vogels en vissen, vernielen of plukken van beschermde planten, aantasten van natuur en dierenwelzijn en overige overtredingen van de Wet natuurbescherming.

Hoe gaat het nu?

Stroperij is wijd verbreid en komt in heel Brabant voor. Er zijn, buiten illegale visserij en kreeftenvangst, geen regionale bijzonderheden te zien. Het kan gaan om milde overtredingen als paddenstoelen plukken of een boer die een strikje zet omdat hij last heeft van wezels en konijnen. Maar er zijn ook grotere overtredingen waar we strenger tegen optreden: kievitseieren rapen, kooien plaatsen om torenvalkjes te kunnen verkopen, jagen zonder vergunning. En dan is er nog de stroperij vanuit de georganiseerde misdaad. Bijvoorbeeld met lange honden (windhonden) op hazen jagen. Onderzoek is erg belangrijk, want niet ieder schot dat gemeld wordt en niet ieder dood dier komt van de stroperij.

Wat kan beter?

De afgelopen jaren heeft stroperij zich verhard en geprofessionaliseerd. Onze natuurinspecteurs zien dat er in het criminele circuit met grof geld gegokt wordt op het aantal hazen dat een jachthond kan vangen. In de donkere maanden zijn er nachtelijke gokevents waarin er tien- tot honderdduizend euro gewonnen kan worden. De stropers acteren altijd in groepen, in een aantal grote wagens met lichtbakken. Meldingsbereidheid van omwonenden is laag, uit angst voor repercussie. Om dit probleem aan te pakken is een zeer grondige, doordachte en ferme samenwerkingssactie nodig. Daarbij is veiligheid uiteraard heel belangrijk.

Wat doet SSiB?

- Reageren op meldingen van de centrale meldkamer of partners
- In kaart brengen van trends en hotspots
- Verbanden leggen tussen personen, kentekens en organisaties
- Surveilleren en observeren bij hotspots
- Extra toezicht verlenen in het najaar als stropers actiever worden
- Registreren en signaleren op locatie
- Verzamelen van bewijsmateriaal en sporenonderzoek
- Indien nodig zetten we meldingen door naar de juiste partner
- Adviseren van gemeente
- Ondersteunen bij integrale handhavingsacties
- Toepassen bestuurlijke strafbeschikking milieu (BSBm)

Alle zeilen bijzetten

Om de omvang van stroperij goed in kaart te houden, blijft SSiB onderzoek doen. Hierdoor zien we de ontwikkeling en tendensen van de stroperij en kunnen we rapporteren aan politie, gemeente of provincie. Op dit moment monitoren we gebieden met wildcamera's en we onderzoeken de mogelijkheid van drones en bodycams bij surveillance. De internetrecherche monitort het web op al onze speerpunten, waaronder stroperij. Bijvoorbeeld door grote spelers die pronken op social media in kaart te krijgen. We willen samen met onze partners actief onderzoek doen naar een veilige, haalbare aanpak van stroperij, op basis van sluitende informatie en risicoafweging.

Het oordeel van het publiek

MELDING: Twee dode zwanen gevonden in het veld

In het weekend krijgt een van onze natuurinspecteurs een socialmediabericht doorgestuurd. Het is een emotioneel relaas over de vondst van twee zwanen in Lage Zwaluwe: een dode en een stervende. De vinder belt de hulpdiensten, maar die reageren uiteindelijk niet op haar oproep. De vrouw blijft bij de zwaan totdat de doodstrijd voorbij is en loopt vervolgens aangeslagen naar huis. Zij beschrijft in het bericht dat ze zich herinnert een schot te horen. Ook herinnert ze zich een jager, verderop in het veld. Als onze natuurinspecteur het bericht een paar uur later onder ogen krijgt, is het een eigen leven gaan leiden. Het wordt vaak gedeeld en roept buitensporige reacties op. De desbetreffende jager is zelfs geïdentificeerd. Hoewel hij ontkent iets met de situatie van doen te hebben, krijgt hij een stortvloed aan boze berichten, waaronder doodsbedreigingen.

ACTIES

1 Op maandag blijkt het bericht van de dode zwanen ook binnen te zijn gekomen via de milieuklachtcentrale. De plaatselijke dierenrechtenorganisatie is de melder. Hiermee krijgt SSiB de contactgegevens van de vrouw die de zwanen gevonden heeft. Ook horen we van de politie: de jager meldde zich met een verklaring van onschuld en dat hij lastiggevalen wordt. Als eerste gaan we langs bij de vrouw die het bericht

op internet plaatste om te horen wat er is gebeurd. Zij blijkt spijt te hebben van haar relaas, want eigenlijk had ze niet zoveel gezien. Inderdaad liep er een jager met geweer en een klein kind in de verte. Bij een bezoek aan de vindplaats blijkt dat de zwanen inmiddels zijn verwijderd.

2 De gemeente Drimmelen heeft de zwanen opgehaald en de natuurinspecteur mag nader onderzoek verrichten. Door zijn achtergrond heeft hij uitgebreide kennis van de jacht en jachtwonden. Bij eerste beoordeling ziet hij geen aanwijzingen voor schoten en hij communiceert dit naar politie en de gemeente. Maar omdat de dierenrechtenactivisten en ook de media inmiddels betrokken zijn, besluit de natuurinspecteur elke twijfel te willen uitsluiten. De zaak ligt zo gevoelig dat een sluitend antwoord gewenst is.

3 De zwanen worden overgebracht naar het researchlaboratorium van de Universiteit van Wageningen in Lelystad. SSiB heeft banden met het onderzoekscentrum, waar we bij twijfels de doodsoorzaak van dieren laten vaststellen. Binnen 48 uur krijgen we antwoord dat een schietincident uitgesloten is. Het lab vermoedt dat de zwanen zich hebben doodgevloden. In de omgeving staan hoogspanningsmasten en bij windstoten vliegen grote, brede vogels daar wel vaker tegenaan. De natuurinspecteur koppelt dit bericht terug naar alle betrokken partijen en de lokale media plaatsen een rectificatie.

DAAROM SSiB

De kennis van het veld en de spilfunctie in het groene netwerk van SSiB zijn van grote waarde om stroperij aan te pakken. We leggen contacten met Limburg, Zeeland en Vlaanderen, waar men in de grensgebieden met dezelfde problematiek kampt. Verzameling van bewijs en grondige registratie vormen een basis voor toekomstige, gezamenlijke acties.

SAMEN STERK TEGEN

Wildcross

HET PROBLEEM

Crossen met motoren, jeeps en quads in bos- en natuurzones, waaronder Natura 2000-gebieden.

Hoe gaat het nu?

SSiB, politie en partners organiseren samen succesvolle acties tegen wildcrossers. De afgelopen jaren stelden we gezamenlijk het Expertteam Wildcrossen op, en het Groene Convenant maakt samenwerking makkelijker. Desondanks krijgen we nog altijd veel meldingen. De zandrijke duinen en heuvelachtige gebieden trekken veel crossers aan, ook van buiten de provincie. Het zijn vaak hobbyisten die, in groepen of solo, de spanning van het verboden gebied opzoeken. Bij aanhoudingen komt het dikwijls voor dat ook voertuigregistratie niet op orde is, dat het voertuig niet aan wettelijke veiligheidseisen voldoet, of dat de bestuurder niet eens een rijbewijs heeft. Tel daar de verzwaarde milieuboete bij op, en de overtreder heeft een flinke boete aan zijn broek hangen. De verhoging van de afgelopen jaren lijkt effect te hebben: we komen opvallend weinig recidivisten tegen.

Wat kan beter?

In de gezamenlijke acties gaat veiligheid nog altijd voor een grote vangst. De gebieden worden heel zorgvuldig afgezet en de samenwerking wordt tot in de puntjes voorbereid. De aard van de overtredingen – de zoektocht naar spanning – zorgt ervoor dat crossers zich niet snel staande laten houden en regelmatig op de vlucht slaan. Bij grote groepen hebben we liever één aanhouding dan een wilde jacht. Een ontwikkeling waar we erg blij mee zijn is dat na jaren proberen, we eindelijk productief met de formele en informele motorcrossverenigingen aan tafel zitten. Zo besteden we ook aandacht aan de preventieve kant, de cijfers gaan immers niet omlaag. Er worden discussies gevoerd over de mogelijkheden om bepaalde gebied (al dan niet tijdelijk) open te stellen voor crossers. Lastige hieraan is dat we niet te veel mensen van buiten Brabant aan willen trekken. Het behoud van natuur blijft altijd voorop staan.

en

Wat doet SSiB?

- Reageren op meldingen van de centrale meldkamer of partners
- In kaart brengen van trends en hotspots
- Surveilleren en handhaven bij hotspots
- Inventarisatie en registratie aan de hand van wildcamera-opnames
- Organiseren van professionele, gezamenlijke acties met politie en partners
- Internetrecherche van crossfora, openbare kalenders en social media
- Adviseren van gemeente over legale evenementen en praktische beheeroplossingen

Het Groene convenant

Binnen de provincies mogen de boa's van natuurorganisaties op hun eigen gebied hun taken uitvoeren; binnen eigen gemeente of beschermde groenomgeving van een stichting. Bij vluchtende verdachten, zoals we veel zien bij wildcross, moeten we samenwerken met verschillende partners om een stevige fuik te maken. Dat vraagt meer capaciteit dan SSiB, de gemeenten of groenpartners individueel kunnen bieden. Bij gezamenlijke acties maakt het Groene convenant het mogelijk om bevoegdheden uit te oefenen buiten het eigen werkgebied. Zonder deze extra capaciteit wordt het namelijk heel moeilijk en gevaarlijk om een groep crossers staande te houden.

Eén toevalstreffer, 26 boetes

MELDING: Quads en jeeps in gemeentebossen

In de herfst van 2019 krijgt een van onze natuurinspecteurs een melding op de maandagmorgen van een netwerkpartner. In de gemeentebossen van Gorp en Rovert bij gemeente Goirle hebben wandelaars een grote groep quads en jeeps gezien. Dat vraagt om snel handelen. De natuurinspecteur doet sporenonderzoek en waarschuwt de natuurinspecteurs van de netwerkpartners om de wacht te houden: de crossers komen eraan. De natuurinspecteur volgt de groep die uiteindelijk bij de post van zijn collega staande wordt gehouden. Samen kunnen ze maar liefst 26 processen-verhaal uitschrijven, per persoon krijgen deelnemers vijfhonderd euro boete en per post ontvangen ze een vooraankondiging van een dwangsom als ze nogmaals staande gehouden worden. Deze toevallige actie haalt de lokale krant.

Expertteam Wildcrossen

Het Expertteam Wildcrossen is in het leven geroepen om op een veilige, slimme manier acties te voeren tegen illegale crossers. Bij het team zijn de politie, SSiB en de boa's van lokale gemeente en groenorganisatie aangesloten. Samen hebben we voldoende mankracht om de acties uit te voeren. Bovendien heeft de politie in 2020 portofoons gedoneerd om snel en doeltreffend onderling te communiceren. Het Groene Convenant biedt de juridische basis, het OM heeft de werkwijze onderzocht en goedgekeurd en daarnaast mag het team processen-verbaal uitschrijven met verhoogde boetes in Natura 2000 gebieden. Dankzij dit specialistische team is er een zeer grote stijging in aanhoudingen van wildcrossers. Een ander positief effect: het team heeft onderling zeer goed contact en de banden tussen de verschillende organisaties zijn nu nog sterker.

DAAROM SSiB

Waar we in het vorige programma nog schreven over de moeilijkheden van repressie, hebben we de afgelopen jaren flinke stappen gezet. Dit was mogelijk op basis van de samenwerking met politie en partners, het OM en de provincie. De resultaten liegen er niet om: de vermeerdering van processen-verbaal is duidelijk zichtbaar. Maar, als het aantal meldingen hoog blijft en wij geen recidivisten tegenkomen, betekent het dat de groep crossers groter is dan gedacht. Daarom willen wij beter inzetten op preventie. Daar hebben we de crossbonden bij nodig. Ook in het slaan van bruggen, het geven van voorlichting en het zoeken naar gezamenlijke oplossingen, bewijst SSiB haar meerwaarde.

PARTNERS AAN HET WOORD

Erik de Jonge, boswachter Brabants Landschap

“Goede wisselwerking tussen partners helpt problemen effectiever op te pakken”

“Met de grotere problemen – stroperij, afval-dumping en wildcrossen – liep het ons boswachters een aantal jaar geleden nog helemaal over de schoenen. De politie kan alleen op noodoproepen reageren en ons team kan de vooral kleine overlast opvangen. We hadden het hard nodig dat er een speler in het middensegment optrad.”

“Dankzij de schakelfunctie en de wisselwerking tussen partners, hebben we nu een betere balans. In mijn regio kampen we bijvoorbeeld al jaren met grootschalige hennepplantages in het buitengebied. Midden in ons meest beschermde, waardevolste gebied vonden we een akker met wel 1.500 professioneel aangelegde hennepplanten. Met SSiB, de politie, het OM en Zeeuwse collega's in het grensgebied hebben we maanden een actie voorbereid en uiteindelijk de daders op heterdaad betrapt. Zonder de signalen van onze boswachters en onze kennis van het gebied was dat niet mogelijk geweest.”

“Ik ben nog steeds het meest enthousiast over de netwerkfunctie van SSiB. Het is heel jammer dat dit jaar het Ontmoeting in het Groen-symposium, dat we om de beurt organiseren, niet doorging. Iedere keer doe ik interessante contacten op. Het is heel goed om elkaar als handhaver te leren kennen, maar ook om je verhaal kwijt te kunnen en vragen te kunnen stellen. Hopelijk zien we elkaar volgend jaar weer.”

“De verdere professionaliseringsslag van SSiB is belangrijk om effectief op de speerpunten te kunnen inzetten. We hebben de natuur-inspecteurs hard nodig op de middelgrote problematiek, met een scherpe focus op de speerpunten. Als je de middelen en organisatie robuust houdt, zorg je ervoor dat deze inzet niet verwatert.”

Voor een schoner en veiliger buitengebied in Noord-Brabant!

Colofon

Dit is een uitgave van SSiB. Ondanks de zorg die is besteed aan de samenstelling van deze uitgave, geeft SSiB geen garantie voor volledigheid en juistheid van alle opgenomen gegevens.

Tekst en redactie: Tekstschrijvers.nl

Vormgeving en opmaak: OptimaForma, Nijmegen

Fotografie: Erik de Jonge Natuurfotografie, beeldarchief SSiB, diverse boa's.

Drukwerk: Drukmotief

Meldnummer 0900 996 54 32

Samen Sterk in Brabant

Handhavingsteam Buitengebied

Meldnummer

0900 996 54 32

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

OPENBAAR MINISTERIE

Provincie Noord-Brabant

Alle 61 gemeenten in Noord-Brabant